# СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 109. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 12. травня 1931. VOL. XXXIX. No. 109. Jersey City, N. J., Tuesday, May 12, 1931. THREE CENTS.


## МИСС ДЖЕРВІС ПРОТИ КОМЕРЦІЯЛІЗАЦІЇ „ДНЯ МАТЕРИ"

КВАНТІКО (Вірджінія). — Ідея святкування „Дня Матери" походить від Мисс Анни Джервіс. Свято це відсвятковано вперше в Филаделфії, в 1907 році.

Мисс Джервіс прибула з Филаделфії до Квантіко, щоби відсвяткувати цей день разом з маринарами. Свято було дуже просте.

При тій нагоді Мисс Джервіс сказала, що їй доносять, що в свято „Дня Матери" продано квітів на $1,000,000, а вона ніколи навіть не догадувалася, що до цього може дійти. Бо це є говорила Мисс Джервіс, звичайною комерціялізацією свята. Торговці перемінили сентимент у бизнес, щоби в той спосіб використати людей і заробити гроші. А що гірше, говорила далі Мисс Джервіс, навіть ріжні комітети визначних людей надуживають цього „Свята Матери" для подібної цілі.

Мисс Джервіс зазначила, що вона хотіла осягнути тим святом те, щоби в той день діти памятали, що вони мають післати листа матері, та щоби носили квітку, якщо її мають, або можуть дістати даремно від того, хто її має.

### ЖЕРТВИ ПОРОДІВ.

НЮ ЙОРК. — „День Матери" святковано на ріжні лади дуже торжественно. Підношено, що в Злучених Державах умирає річно коло 16,000 жінок при породах, а з тих яких 10,000 могли би цілком певно жити, якби мали відповідний лікарський догляд.

### МАТЕРИ НА ГРОБІ НЕЗНАНОГО ЖОВНІРА.

ВАШИНҐТОН. — Гріб незнаного жовніра був засипаний квітами. Це прибули до нього минулої неділі матери поляглих в останній війні жовнірів, щоби при тім гробі згадати память своїх синів.

Присутні були теж свідком однол малої, але драматичної сцени, коли одна з матерей, глибоко зворушена й залліта сльозами, припала до гробу. До неї підійшов один з поблизька стоячих жовнірів і обняв її, щоб її потішити.

### РЕПУБЛИКАНЦІ ЛАЮТЬ ДЕМОКРАТІВ ЗА ТАРИФУ.

ВАШИНҐТОН. — Републиканські лідери нарікають на демократів за те, що делеґати, котрі зїхалися на Конґрес Міжнародньої Торговельної Палати, були проти американської тарифи. Републиканці кажуть, що це демократи так їх настроїли.

### ЗНЯЛИ БІЛЬМО З ОКА.

ҐВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — На сіямськім королі переведено очну операцію. Знято з ока більмо. Важка операція вдалась і король буде на це око бачити. Але наперед треба йому ще перележати в ліжку який місяць.

### ВОКЕР БОРОНИТЬ ЗАРЯД ШКІЛ.

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер каже, що його політичні вороги можуть атакувати його особу, але не чіпати шкіл, які знаходяться в найбільшім порядку. А завести лад у школах, які містять 1,200,000 дітей, це штука.

### РОЗЧАРОВАНИЙ ВОДОПАДОМ НІЯҐАРИ.

НАЙЄҐЕРА ФОЛС (Ню Йорк). — Японський князь Такаматсу, оглядаючи зі своєю молодою жінкою водопад Ніяґари, сказав, що він надіявся побачити щось більшого.

Щодо вечірніх освітлень водопаду в ріжних барвах заявив, що це виглядає так, як би позолочувано лілії.

### В АРҐЕНТИНІ ЗАНОСИТЬСЯ НА РЕВОЛЮЦІЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Дні провізирочного правительства Урібура вже почислені. Побоюються, що при перевороті готово прийти до повстання.

### ПЛЯН ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

БОСТОН. — „Ди Конститушенел Ліберті Ліґ" проголосила „Ди Рекемен плейн", у якім представляє новий плян торговлі алькоголем.

### БЕЗРОБІТНІ ЖІНКИ У ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — З боку „Піплс Лабі" відвідає президента Гувера делеґація, зложена з 22 жінок і дітей безробітних мужів і батьків, яка проситиме президента скликати конґрес у справі заради безробіттю.

### ЕПИСКОПАЛИ СТАЮТЬ КАТОЛИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Чотири епископальні священики покинули свою церкву і перейшли до римо-католицької церкви.

### ЧИТАЮТЬ БІЛЬШЕ КНИЖОК ПРО ЕКОНОМІЧНІ СПРАВИ.

НЮ ЙОРК. — Книгарі подають, що в останніх часах промисловці, торговці й фінансісти найбільше питають за такими книжками, в котрих обговорюється теперішня економічна депресія, безробіття і т. п.

А ті, що є без роботи, займаються теж економією і приготовляються до кращих посад. Богато безробітних намагається користати з каледжів.

### РОБІТНИКИ ВТІКАЮТЬ З ДОНБАСУ.

„Рабочая Ґазета" пише, що з приходом весни зросла сильно втеча робітників з копалень донецького басейну. З копалень втікають не лише звичайні безпартійні робітники, але теж члени т. зв. комсомолу. Причиною втечі мають бути дуже тяжкі умовини, серед яких живуть робітники, а головно брак мешкань і одіння.

### ДЕСЯТЬ ШКІЛЬНИХ ЗАПОВІДЕЙ ПРОТИ АЛЬКОГОЛЮ.

1. Алькоголь стримує тілесний і душевний розвиток дитини. 2. Алькоголь веде скоро до втоми, лінивства й неуважности в школі. 3. Алькоголь підтримує неподатливість супроти родичів і учителів. Учителі й учительки ствердили, що ученики в понеділок є неуважні, більш стомлені як звичайно, приходять до школи пізно. Причиною цього є, що дітям у неділю дають спиртові напитки і діти не йдуть вчасно спати. 4. Алькоголь викликує несплячку й передчасну нервозність дітей. 5 Алькоголь перешкаджає розвиткові моральности дитини. 6. Алькоголь ослаблює відпорність тіла й улекшує виникання всіляких хвороб. 7. Алькоголь дуже часто продовжує тревання хвороби. 8. Алькоголь викликує все нову спрагу й наслідком того дуже легко веде до налогового пиття. 9. Алькоголь зведе смак дітей на неправильну дорогу. 10. Наслідком цього безалькогольне виховання дитини є одиноке гасло й вимога поважних і досвідчених лікарів і педаґоґів. Дайте дітям воду, молоко, коко, овочі, житну або ячмінну каву, лимонаду й чай зі зілля, але ніколи й у ніякій форюмі алькоголю.

### НАЙБІЛЬША ЛЮБОВ КАРУЗА.

Европейська преса публікує досі невидані записки славного співака Каруза, в яких він між іншим загдує свою найбільшу любов ось як: „Тоді я ще не був оперовим співаком. Перебуваючи у Фльоренції, я, двацятьпятьлітній молодик, прийшов на одну забаву. Там побачив я приятельку мого товариша Себастіяна, милу й гарну бльондинку, і хотів з нею познайомитись. Але мій приятель, видно з заздрости, сказав: „Ти, друже, не можеш їй подобатись. Не гнівайся, бо краса не є найбільшою прикметой мущини, але твій величезний ніс, твої маленькі очі, широкі уста не можуть подобатись цій бльондинці; тому ліпше не треба тобі знайомитись з нею". Та всеж я познайомився з цією бльондинкою, попросив її до танку, вона танцювала чарівно і сказала мені: „Ви чудово танцюєте, пане Карузо!" Я був щасливий, ми розговорились і вона зацікавилася мною та питала, чим я думаю бути. Я сказав їй, що хочу бути співаком. Вона просила мене заспівати їй дещо. Я співав. Бльондинка сказала: „Пане, нині вас ніхто не знає, але я прочуваю, що з вас буде співак світової слави". Потім я виїхав до Лондону, писав до бльондинки, а до неї повернув я тоді, як уже мав світову славу. Тоді то вона полюбила мене і нікого я так в житті не любив, як цю бльондинку, яка перша повірила в мій талант і віщувала мені славу".

### РОЗСТРІЛИ НА УКРАЇНІ.

В Берліні одержали відомости про розстріл у Харкові 22 офіцирів червоної армії. Всі розстріляні Українці, що були недавно арештовані за підготовку повстання проти большевиків і за сепаратизм.

### ЯК ЖИВЕ МАСАРИК.

У розмові з редактором чеського журналу для плекання гиґієни, д-ром Шторхом, чехословацький президент Масарик говорив про свій спосіб життя, якому завдячує свій довгий вік і повне здоровля у 80-тім році життя: „Знаете, чому старезні дерева ще зеленіють і видають овочі, а старі люди хорують і не можуть працювати? Тому, що дерева все є на сонці й на повітрі, а люди ні. Тому я старався завжди мати багато сонця, повітря, жити як найпростіше і найскромніше, не цуравсь фізичних вправ і праці. Щоб довго жити і любити життя, треба мати ще якусь ціль, мету, без якої життя стае безплодне й безвартне. Передусім праця, праця, а все інше в житті є другорядне. Питаєте, як я проживаю тепер, коли маю вісімдесятку на плечах? Що я їм? Їм тільки тричі денно, головно овочі, ярину, яйця, масло, хліб і чай. Мяса якнайменше. Вечером лише молоко, або ярину. Я ніколи не вживав алькоголю і не вживаю, хоч лікарі радять мені пити вино. Хто ціле життя не пив, тому і найліпше вино на старість не смакує. Змалку маю звичку купатися що ранку в зимній воді, потім ґімнастикуватись, часто їжджу на коні і то дві години денно не злажу з сідла. Думаю, що колись людство навчиться більше панувати над забаганками тіла, над злими звичками й пристрастями, навчиться більше поміркованости у всім, і тоді столітня здорова людина не буде рідкістю."

### „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС" У ПЕРЕМИШЛІ ПІД ДОГЛЯДОМ ПОЛІЦІЇ.

В понеділок, дня 23. березня ц. р., до друкарні А. Блюя в Перемишлі, де друкується „Український Голос", зайшла поліція і забрала черенки приготованого і зломаного вже матеріялу до числа 12 (588), призначеного на другу сторінку цього числа „Українського Голосу". На інтервенцію Редакції у прокуратора прокуратор відповів, що йому про це нічого невідомо і дозволив, щоб Редакція на цій же другій сторінці зазначила, що матеріял забрала поліція. Цей дозвіл прокуратор опісля відкликав.

### ЗНОВ ВИКИДАЮТЬ.

Ґенеральна дирекція залізниць у Букарешті відпустила з 1. квітня ц. р. 300 палячів з поясненням, що по обрахунку ґенеральної дирекції 1,200 палячів при залізниці забагато. А притім усім часто-густо палячам не дають відпочинку.

Палячі жадають від ґенеральної дирекції, щоби вона уґляднила їх роки служби. Колиж ґенеральна дирекція буде обстоювати своє становище, то палячі заскаржать ґенеральну дирекцію до суду на зворот усіх вкладок, уплачених до помічної каси залізниць і на заплату належитости за виповідження.

### ПОЛІЦІЯ НЕ МАЄ ПРАВА БИТИ.

Головний командант польської державної поліції пояснює, що виступ поліції мусить бути все рішучий та енерґійний, одначе фізичною силою можуть користуватися лише для відпертя насилля. Бити арештантів, вимушувати зізнання фізичною силою безоглядно заборонено. Хто бе або знущається над придержаними, буде якнайстрогіше покараний. Тут не будуть брати під увагу ніяких злагіднюючих обставин, а всі наставники будуть особисто відповідати, колиб старшини чи рядовики били або знущалися над придержаними. У випадках зажалення треба перевести докладне слідство. Коли стверджено безосновність зажалення, треба внести зажалення в справі очорнення. Коли стверджено факт побиття, треба покарати тих поліцаїв, що провинилися, в якнайкоротшому часі якнайстрогіше.

### НА 120 ШКІЛ ОДИН БУКВАР.

„Червона Ґазета", що виходить в Ростові над Доном, у ч. 108. пише:

„Загальне обовязкове навчання по краю стає перед фактом зриву. Це найбільше стосується трудових шкіл, що цього року перейшли на українську мову. Величезний брак шкільних підручників українською мовою говорить не лише за зрив справи радянської українізації, а до деякої міри і за зрив навчального року.

„Характерні зразки цього — Матвієво-Курганський район. Там не лише не вистарчає підручників українською мовою, а й руською. Наприклад на 120 шкіл району прислано з краю всього один букварь „до науки".

В Абинському, Старомінському, Новономинському районах по всіх школах нових підручників зовсім нема. Інспектори РайВНО, що зверталися до КрайВНО, отримали відповідь: „Чекайте, незабаром пішлемо". Але це дальше обіцянки не пішло.

### ПОТВОРА З ДІССЕЛЬДОРФУ.

Німецька преса, а за нею й брукова чужинна, поміщує довгі справоздання з розправи проти „Опира з Діссельдорфу", Кіртена, обвинуваченого у вбивстві багатьох осіб. Обвинувачений є рідким звироднілим типом т. зв. „мораль інсаніті", що не має найменших докорів совісти і цинічно признається до всіх злочинів. Кіртен робить на кожній розправі несподіванку суддям, бо до відомого списку своїх жертв додає нові, описуючи, як убивав їх. Чимало хлопців і дівчат, які щезли у свій час безслідно, він задушив і втопив у ріці. Кіртен заявляє, що вбивав людей з дивною насолодою.

### У ЖУЖЦІ ЗНОВУ ПОРІЗАЛИСЬ.

Інакше і не можна було сподіватися. І коли зайшов у вівторок до нашої редакції наш абонент і прихильник Іван Житарук, то редактор зустрів його питанням: „Зарізали?" — „Зарізали" відповів, „вони ще в дійсности жиють однак слаба надія." На хрестинах у Григорія Цернюка порізали Івана й Василя Українця якісь черновецькі гості так сильно, що обидвох треба було відставити до черновецької лічниці.

(„Час").

## УКРАЇНЦІ ВИТАЮТЬ КАТАЛЬОНЦІВ

### УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛЬСЬКИЙ КЛЮБ ВИТАЄ КАТАЛЬОНЦІВ З ПРОГОЛОШЕННЯМ ДЕРЖАВНОСТИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Місцеві ґазети подають, що український посольський клюб вислав з Варшави телеґраму до президента Катальонської Републики, Масії, в Барцельоні. В тій телеґрамі українська парляментарна репрезентація висловлює свою радість з того приводу, що Катальонія здобула самостійність і бажає катальонському народови якнайскоршого розвитку у власній державі.

Телеґраму підписав в імени Українського Парляментарної Репрезентації д-р Антін Горбачевський.

### ..СУДЯТЬ НА ДОНОС АМЕРИКАНЦІВ.

МОСКВА (СССР). — Перед суд поставлено російських урядників з фабрики „Автострой" в Нижньому Новгороді. Їх обвинувачують у саботажі, який виявився в тім, що вони нібито не слухали вказівок та порад американських фаховців, котрі працюють у тій фабриці.

Американці внесли скаргу на ті особи, які тепер поставлено перед місцевий кримінальний суд. Їм грозить сувора кара, або й розстріл „за саботаж".

### ПІЛСУДСЬКИЙ ХАЗЯЙНУЄ, ЯК САМ ХОЧЕ.

ВАРШАВА (Польща). — Не зважаючи на протести міністра фінансів, маршал Пілсудський видав наказ, щоби в армії нікому не зменшувано утримання, що мало статися згідно з новим законом про зменшення на 15% платні всім державним урядникам. Він навіть видав наказ, щоб у випадках, коли вже таку знижку зроблено, негайно доплатити відтягнену суму офіцирам, военним урядникам і т. п.

Пілсудський каже, що армія не підлягає загальному законови про урядників держави. Тепер у Польщі рахують в активній службі 17,000 офіцирів і 236,000 жовнірів.

### ВІЙНА НАЦІОНАЛІСТІВ З КОМУНІСТАМИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — При кінці минулого тижня відбулися червоні сутички між націоналістами та комуністами. В однім випадку комуністи обстріляли автобус, думаючи, що в нім їдуть націоналісти. А це їхала екскурсія Червоного Хреста.

В ріжних містах Німеччини з кінцем минулого тижня вбито дві особи й трицять осіб тяжко поранено з числа комуністів та націоналістів.

### ОЛЕНА ЗНОВУ В БУКАРЕШТІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Розведена жінка короля Карла, Олена, знову вернулася до столиці. Загально думають, що вона тепер згодиться на уневажнення її розводу з Карлом і буде знову жити з ним. У цім напрямку мабуть впливав на неї король Югославії, Олександер, з яким вона тепер бачилася в Білгороді.

Сподівалися, що вона вже тепер появиться прилюдно разом зі своїм бувшим мужем та сином, щоб разом приглядатися великій параді, яка в неділю відбулася в Букарешті. Це була парада з нагоди пятьдесятьліття коронації Карла І-го, першого румунського короля з теперішньої династії. В параді брало участь понад 100,000 осіб, переважно военних.

### ОТАК ЇЗДЯТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОСЛИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Столицю Галичини відвідав большевицький посол у Варшаві, Овсієнко, що приїхав сюди оглянути польські установи й т. п. Переїжджаючи по вулицях Львова своїм власним автом, його шофер так гнав автом, що навіть на безлюдних улицях міста потрапив наїхати на хлопця й потовк його.

На Валовій вулиці авто Овсієнка збило з ніг і потовкло шістьлітнього хлопця, Івана Кивака. Поліція не затримала посла Овсієнка, а лише списала протокол.

### ДАЛІ ВБИВАЮТЬ НА ВУЛИЦЯХ ЗАГРЕБУ.

ЗАҐРЕБ (Югославія). — Серед білого дня на очах численного натовпу празникуючих людей невідомий чоловік убив місцевого аптикаря Ковача. Ковач стояв біля ліхтарні й спокійно читав газету, коли на нього напав невідомий і кількома стрілами поклав його трупом на місці.

Думають, що Ковача вбито помилково, бо він особистих ворогів не мав, а в політиці участи не брав. Можливо, що на меті було вбити Барасіча, бувшого секретаря хорватської національної партії Радіча. Барасіч тепер лишив свою партію й станув по стороні сучасного диктаторського уряду.

### БОЛЬШЕВИКИ МОБІЛІЗУЮТЬ ЖІНОЦТВО.

МОСКВА (СССР). — Радянська влада вирішила змобілізувати жіноцтво й поставити жінки примусово до праці на колективних фармах. Для цього жінки мають навчитись керувати тракторами, управляти іншими машинами та вміти провадити фармерську господарку взагалі.

Большевики сподіваються, що це їм пособить дістати більше мужчин для роботи в ріжних індустріях.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: | | ПЕРЕДПЛАТА: | |
|---|---|---|---|
| United States and Canada. | | Поодиноке число три центи. | |
| Full year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіті і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $2.75 |

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# УГОДОВІ ПЕРТРАКТАЦІЇ

З ріжних місць надсилають нам наші читачі витинки з ріжних польських ґазет, з яких видно, що чим ближче до женевських нарад, на яких повинна бути мова й про польську „пацифікацію", тим більше пишеться про те, що в Галичині вже так як би наступила згода між Українцями і Поляками. Польське урядове пресове бюро, себто Польська Аґенція Телеґрафічна, розіслала по світі з Варшави телеґрами, що „українські провідники прирекли співпрацю з Польщею". Нюйорський „Нови Свят" пише, що „Зїзд української хліборобської орґанізації" радить у Львові „під кличем льояльности супроти польської держави", а „Дзєннік Шикаґовскі" вивалив величезними буквами, що „Українці шлюбують вірність Польщі".

Лондонське „Українське Бюро" доносить, що польський уряд представив Раді Трох, яка радила в справі польських звірств, що він пертрактує з українськими провідниками в справі мирного полагодження у себе вдома українсько-польського конфлікту. Оте Бюро подає далі, що польський уряд розголошує, що він згідний злучити три галицькі воєвідства в одно, допустити більше Українців до урядів, дати амнестію політичним вязням і т. п.

Коли ходить про американсько-польські ґазети, то вони розтрублюють деклярацію москвофільської ґрупи М. Бачинського, себто того посла, котрий вийшов з польської урядової лісти. А замітне при тім особливо те, що коли ті польські часописи завзято пишуть про нас як „Русинів", то дійсного москвофіла Бачинського називають „українським визначним діячем", а хрунівські збори москвофільських недобитків називають раз „українською аґрарною партією", а раз „Українським Просвітним Союзом". Все те, очевидно, пишеться з розмислом, щоби баламутити світову опінію й ослабити наше положення в Женеві.

„Українське Бюро", яке засновано недавно в Лондоні, стверджує у своїм бюлетині з 28. квітня, що нема ніяких дійсних угодових пертрактацій між Українцями і Поляками. А далі підносить, що Українці звертають свою увагу на Женеву, а не на Варшаву, й надіються, що Ліґа Націй змусить Польщу виконати супроти Українців принаймні ті міжнародні зобовязання, які вона перебрала.

Угодові звороти, які вийшли з боку деяких одиниць, як Галущинського, Загайкевича, Луцького, чи еп. Хомишина, зістали покищо зліквідовані до цеї міри, що справа „пацифікації" таки не стане внутрішньою польською справою, а буде вирішена на міжнародній арені.

# КАРТИНИ З „ОРҐАНІЧНОЇ РОБОТИ" В РІДНІМ КРАЮ.

**(Оріґінальний допис з Галичини до „Свободи").**

(3.

В однім повіті, в котрім є лише 36 кооператив, заприсяглося жіноцтво на вічу, що лише до своїх кооператив буде носити покладки. А як прийшли Різдвяні Свята, то поодинокі ґаздині подіставали по 12—20, навіть по 30 золотих звороту.

І ми вже взялися до вивозу покладків та вивозимо тепер **чотири вагони тижнево.**

Тепер приступили ми і до заложення своєї власної **масарні,** котра вже є в повнім руху.

Най ще нам жіноцтво поможе, а все буде гаразд!

Голосним бравом покрили зібрані жінки гарні й поучаючі виводи директора Обрізкова.

Пані **Витвицька** піднесла в дискусії, що наші люди пересічно не знають, на жаль, ще про мило „Центросоюза". З тої причини великі суми наших грошей ідуть в чужі руки. Жиди уже хотіли були самі брати на склад і в розпродаж мило „Центросоюза", але той Союз на це не згодився.

**Євдокія Білейчук,** голова жіночого кружка в Воскресінцях, ставляє питання, чи може село Воскресінці числити на відкриття у ньому молочарні.

На це відповідає дир. Обрізків, що це неможливе, бо близько від цього села є районові молочарні. І тому в Воскресінцях буде лише **стація** сметанкова. В тім селі, що лежить під самою Коломиєю, треба конче розвести **яринництво,** бо доси достарчують до Коломиї ярини головно Болгари (!), котрі в деяких підміських селах поселилися.

**Юстина Копалюк з Коршева** хвалить собі дуже касу при тамошній кооперативі, бо діти замісць видавати свої грошики на цукорки — несуть їх до щадничої каси.

**Докторова М. Білозорова,** заслужена опікунка політичних вязнів, підносить вагу домашнього промислу. Ми можемо майже все самі витворювати, бо маємо всі матеріяли в наших руках. Треба нам дивитись на Індійців, котрі з опозиції до Англії — навіть сіль самі почали виварювати з моря.

Мами повинні вчити дитину, куди вона має йти купувати, як чого потребує.

**Д-р К. Трильовський** звертає увагу селянок, щоби самі не обезцінювали того, що продають на ринку, бо ті, що у них купують, мають чим платити. Повинно бути порозуміння з коломийським Союзом кооператив, і цей повенен установляти ціни, котрих всі ґаздині повинні потім триматися на торзі. Бож нераз аж смішно і сором стає, які низькі ціни наші селянки ставляють за свої ярини, або наприклад за вишинані ними рушники та сорочки. Треба уміти пошанувати свою працю.

**Пані Витвицька** звертає увагу на коломийську кооперативу **„Жіночий Базар".** Маємо вже 24 тисяч золотих нашого маєтку, а коли би більше селянок вступило в члени і заплатило уділ по 12 золотих (хочби лиш по 1 золотому місячно), то ми би розширили наш крам. Але мусить бути і запорука, що наше сільське жіноцтво буде купувати свої запотребовання в „Жіночім Базарі".

**Директор Обрізків** виказує ще раз потребу відповідної пропаґанди і тому часопис „Жіноча Доля" повинен посвятити частину свого змісту справі копеwork кооперативній.

Голова жіночої організації, **п. М. Мельникова,** є тої думки, що наразі годі закладати осібну пропаґандистичну централю в справі кооператив у Коломиї, бо і для тих, що істнують нема досить сил до обслугування. Треба однак ззакладати по селах аґітаційні секції.

По промові дир. **Обрізкова** постановлено в тій справі влаштовувати в повіті районові анкети, то є обіймаючі по кілька сусідних сіл.

З великим вдоволенням розійшлися жінки (а було їх біля **80**) домів.

—o—

Отце представив я Чесним Читачам нову картину **„орґанічної роботи"** в нашім нещаснім Рідним Краю. Певна річ, що і така, невинна зрештою, наша робота „вороженькам" не до вподоби. Але щож робити? **„Ми будем жити, бо ми хочемо жити!"** скажу я словами Івана Франка в одній з його „Скорбних дум".

А хочби це нам перешкодили далі робити, то ми ще знайдемо інші способи дійти до серця і мозку нашого народу.

Тут — у звязи з кооперативною нарадою мушу ще дещо розповісти і про нашу **українську масарню** в Коломиї.

Заложено її просто яко секцію Союза Українських Кооператив коломийського повіту і таки в камениці (в сутеренах) його.

Веде ту масарню молоденький **доктор фільософії (!), Нижанковський,** син також кооператора (молочарника) і славного композитора **Остапа Нижанковського,** замордованого в р. 1919... — Він покінчивши в Празі фільософію та знаючи, що з нею тепер в краю далеко не зайде — пішов на практику до чеського масаря, перейшов усю масарську практику і науку, навчився виробляти знамениті празькі шинки, а тепер перед Великоднем, закасавши рукави, пан доктор фільософії разом ще з другим таким доктором та кількома помічниками наробили стільки ковббас, що справді так, як колись у краю дармоїдів, можна би таки в цілім якімсь середно великім селі — всі плоти ними городити. Усі кооперативи в цілім коломийськім повіті обслужила на Великдень та масарня! Дехто каже, що аж **60** бідних чотироножних хрунів закатрупили в тій ціли ті „пилозопи". Але на таку „пилозопію" певно ніхто з нас нарікати не буде...

Але тепер най позволить мені Хвальна Редакція тай Чесні Читачі, що я перейду від ковбас та шинок до... **музики.** Іменно імя покійного нашого народного мученика о. Остапа Нижанковського напровадило мене на ось яку ідею:

Най ваші українські американські хори приготують концерти, зложені з самих музичних творів покійного отця Остапа. А в його спадщині є що вибирати: і соля і дуети і хори з солями. Все то твори первоклясної дійсности, а такі мельодійні, що безумовно кождий чужинець найде в них велику насолоду.

Найважнішим однакож в цілій тій імпрезі була би **проґрама** — видана бодай на двох картках гарного паперу.

На чолі її повинен бути поміщений портрет пок. о. Остапа в чорних рямцях з підписом і поясненням, **хто** і коли його **замордував.**

Очевидна річ, що треба подати текст в англійській мові (прозою), а також і коротке пояснення, що то властиво та Україна, де вона лежить, на кілько частей (між іншим з ласки пок. Вилсона) вона є поділена.

Треба нарешті дати і невеличкий **кліщик,** представляючий **етноґрафічну Україну,** (коли можна — в зіставленню зі Злученими Державами), щоби кождий „Єнкі", що буде на концерті, знав, що то не таке щось мале, як щойно повставша република Катальонська.

Ваші „Єнкі" дуже шанують „реверендів" — то гадаю, що така летючка в полученню з гарним концертом повинна зробити на них дуже велике враження.

Розписавшись про нашу „орґанічну роботу" в краю, годі не згадати бодай пару словами і про **„Рідну Школу".** Вона тепер в дуже тяжкім положенню, а то тимбільше, що сам нарід дуже тепер збіднів. Але про це требаб осібну статтю написати. Щастя ще, що Ваше американське **„Обєднання"** не забуває за „Рідну Школу". Я мушу лише піднести, що власне те страшне зубожіння Рідного Краю повинні наші американські Браття взяти собі глибоко до серця і поспішити з обильними жертвами.

Я тут для характеристики, серед яких обставин мусять нераз урядовці „Рідної Школи" працювати — наведу ось яке моє особисте пережиття.

Помимо мого вже таки старшенького віку — я брав горячу участь в останніх виборах до польського сойму як орґанізатор і аґітатор по українській стороні.

Проїхав я раз залізницею до одної тації, а звідтам звичайною сільською фірою ще з яких пять кільометрів до другого села, де було передвиборче віче. — „Вуйко", що мене віз, жалував, очевидно, кинути на віз більшу вязку соломи, бо що він має „панови з міста" занадто догаджати: оттак, щоби колінами в зуби не товкло. Так, як би той „пан" їхав на який зарібок власний, або на екзекуцію податкову.

Но — але якось ми заїхали щасливо і я зайшов до гарної читальняної салі, де поволі зійшлося стільки людей, що ледви у ній змістилися.

Віче закінчилося супокійно, бо сельробів там не було, то не було кому **в пальці свистати.** А це найновіший винахід наших домохованих большевиків. Тим вони стараються маніфестувати культурність **„рабочого класа".**

Відспівавши цілком **поправно** народний гимн, люди розійшлися домів. Зауважую з натиском, що відспівано гимн цілком **поправно,** бо по тій власне — здавалось би — малій познаці — пізнати степень освідомлення села.

Де люди при **„запануєм"** деруться на стіни, а не співають так як **„згинуть наші"** — ого! Там вже щось не в порядку, там освідомлення народне невистарчаюче. Зайдіть но в село Карлів коло Снятина і послухайте, як там на кінци яких зборів чи концерту люди гримнуть національний гимн! Пізнати зараз, що у них одно серце й одно бажання.

І пацифікація їх навіть не зломила! Вони все лишились такими, якими були передтим. Шкода лише було „часу і атласу", які стратили геройські польські пацифікатори, рубаючи сцену і декорації в карлівській читальни, та деручи на шматки куртину з великим портретом нашого Тараса.

По передвиборчім вічу, про котре я пишу, запросив мене тамошний учитель „Рідної Школи" на обід.

Якже та „Рідна Школа" виглядала?

Була це досить велика кімната, винайнята у тамошнього ґазди. — Вона не мала підлоги ані підвійних вікон і була простим веретом переділена на дві частини. В меншій частині стояло ліжко учителя, два крісла та залізна мала кухонка приставлена до печі. На тій кухонці варив собі учитель свій харч.

В другій, більшій частині, стояв великий стіл з простими лавками довкола: це була **„кляса".**

Польський шкільний закон позволяє на домашне спільне научання лише **кількох** дітей. „Рідна Школа" отже держиться того і каже, що найбільше число, котре можна ще за **кілька уважати, є девять,** і тому влаштовує курси домашнього научання, обіймаючі по девять дітей.

Так і мій знакомий учив у тій клясі денно по дві години чотири зміни дітей, кожда по девять, отже разом **трицять шість.** Але мусів вісім годин денно працювати: чотири години перед — чотири пополудни.

За ту величезну працю (горлом, легенями і нервами) давала громада даремно те славне мешкання, опал і сто двацять золотих місячно, то є менше як $14.

Учитель сам — це бувший Український Січовий Стрілець. Молодим хлопцем пристав він до У. С. Стрільців, потім дістався з У. Гал. Бриґадою на Чехи, тут учився і здав семинаріяльну матуру. Він з охотою працює для тої невеликої школи, але з дуже гарними вислідами і люди є незвичайно вдоволені його роботою.

Як я зазначив — він сам і варить собі, то й мене угостив кулешею з підпеньками, що таки вже при мені їх присмажував. Це людина молода, гарна тілом і душею, запалена до своєї праці.

І скажіть самі — чи не варта запомагати таку інституцію як „Рідна Школа"? Чи не варт поважання і признання такий як цей молодий, ідейний подвижник її?

**Гриць Гуцуленко.**

**(Конець).**

Д-р А. Т. Кібзей.

# СПОМИНИ З ПОБУТУ НА УКРАЇНІ.

(3)

По довершеню ревізії пакунків, ми уставилися знову в ряд і відбирали наші пашпорти від урядовця, що сидів при столі. Передтим веліли нам виказатися, скільки кождий з нас має грошей. Важне те, що, вїжджаючи до СССР, є вільно нікому з подорожних мати при собі радянських (російських) грошей, тільки чужі, бо інакше конфіскують. (Про це згадував мені навіть сам радянський консуль у Львові ще тоді, коли візу мені давав). Грошеву суму, яку хто мав з собою, зазначували на пашпорті, ось як примірoм на моїм пашпорті записали таке: „При вѣезде предъявлено: двеста тридцать девять ам. долларов и пятьсот девяноста пять австр. шиленгов и семь польск. злот., 10. 8, 1929 г. Инсп. подпис. Печать: „Шепетовская таможня. Дежурн. Експорт Товаровед".

Се важне, бо колиб при виїзді з СССР виказалося, що маєте при собі більше гроша як при вїзді до СССР, то ви моглиб виставитись на дуже немилі доходження та слідство, звідки у вас ті гроші взялися.

**В дорозі до Києва.**

По довершенню всіх формальностей позволено подорожним купити залізничі білети в дальшу дорогу. Передтим одначе мусіли ми частину заграничних грошей, які хто мав при собі, розміняти на рублі. Відозви, розвішені на стінах стації, перестерігали подорожних, щоб при вимінi грошей домагатися від касієра посвідки, а саме, скільки гроша вимiняно на рублі. Се тому, бо колиб при виїзді з СССР ви мали більше рублів з собою ніж після посвідок виміняли, то знову виставилисяб на допити та досліди, звідки у вас ті рублі взялися. За одного доляра платили нам при вимiнi 1 рубля і 90 копійок. Касієр, вже старий чоловік, видно був мало освічений. Коли я міняв у нього моїх $20, то він так довго розраховував, скільки мені за них рублів дати, що врешті я сам мусів йому допомогти в тій „тяжкій математиці" тай сам я на папері перерахував і виписав належну мені суму рублів.

За білет з Шепетівки до Києва заплатив я 11 рублів.

Потім всім позволили нам перейти до другої кімнати, де можна було купити собі кави, овочів або взагалі дещо до їдження. Але треба було спішитися, бо поїзд мав незадовго відходити до Києва. — Я купив кусник чорного, разового і — як показалось, смачного хліба, кусник вареного мяса та фляшку пива. Заплатив за все 1 рубля і 20 коп. Забрали ми свої пакунки та один за другим пішли до поїзду, що вже чекав на стації.

На Україні нема т. зв. 1-шої і 2-гої кляси ваґонів, тільки є т. зв. ваґони „тверді" і „мягкі". „Тверді" — се звичайні ваґони з деревляними лавками до сидження, а „мягкі" — се щось таке, як у нас звичайна 2-га кляса, що в ній сидження плюшом вистелені і білим полотном покриті. Я не мало здивувався, коли урядовець сказав мені, що, як хочу їхати у „мягкім", то крім білету 2-гої кляси мушу мати дозвіл на їзду в осібній переділці ваґона. Дав я йому два рублі. Він пішов на стацію та купив такий додатковий значок за 2 рублі і дав мені його.

В год. 1-шій пополудні поїзд рушив зі стації до Києва. Був зложений з 8 до 10 ваґонів. „Мягких" було всього два. У ваґонах було доволі багато подорожних.

Цікаво було розглянутись, чи були які написи в українській мові на стації та при шляху. Я запримітив, що справді були, але завще в двох мовах: на першім місці — себто по лівій стороні таблиць — в українській мові, а на правій — в російській.

Зпочатку сидів я сам в переділці, хоч було місця на 4 особи. Але по дорозі присівся до моєї переділки якийсь радянський урядовець, Росіянин, літ коло 30 до 35, та заняв одно сидження в переділці. Через якийсь час видавалося мені, що я боюся його, а він мене. Ми не відзивались до себе. По якімсь часі, коли він бачив, що я читаю російську ґазету (яку я купив в дорозі), зачав розмову зі мною. Він думав, що я певно якийсь купець та став випитуватись мене, звідкиля я та куди їду і т. і. Говорив російською мовою, але коли я відповів йому по українськи, він намагався також говорити по українськи,— отже клеїв бесіду, як міг. Розуміється, що я давав йому виминаючі відповіди, бо не знав, з ким мені діло. Одначе по довшій розмові ми наче заприязнилися. Він лишив допитувати мене, але охоче відповідав на мої питання. Довідався я від нього, що він радянський урядовець, який закуповує ріжні матеріяли для залізниць та наглядає будови. Сказав мені, що їде в Москву на приказ уряду. І справді бачив я у нього урядовий документ-леґітимацію з фотоґрафією, що давала йому право на безплатну їзду залізницями; тай інші особисті документи, які мав при собі, він показував мені. З його розмови можна було довідатися, що се ревний комуніст; хвалив всякі комуністичні установи та нарікав на селян, що не погоджуються на колективізацію землі. Описував ріжні „совітські" інституції та урядові зарядження. Нічого більше нового я від нього не довідався, хіба тільки те, про що я вже читав або що я вже знав про Росію.

По дорозі, коли поїзд приставав на стаціях, жінки та дівчата переходили біля ваґонів та продавали подорожним овочі та булочки з звичайної темнявої муки.

Через цілий час їзди я чув тільки російську розмову між залізничими урядовцями. Тільки до подорожних намагались вони говорити ломаною українською мовою.

То тут то там по дорозі на стаціях підходили старці-жебраки до ваґонів та, простягаючи руки, просили милостині у подорожних. Я всім давав по кілька копійок крізь вікно ваґону. Але той урядовець, що їхав зі мною, звернув мені увагу, щоб я не розкидав копійками, бо — мовляв — чим ближче до Києва, тим більше буде жебраків. Тай не помилився...

(Далі буде).



**Педант.**

До пекаря прийшов гість і питається:

— Пане, чи ви маєте печиво до чаю у формі букв?

— Так, прошу, ось там цілий кіш!

Гість перешукує запопадливо в коші, а вкінці каже:

— Не маєте!

— Чого не маю?

— Та не маєте зовсім букви „Б"!

Вчора нарешті виграв я в клюбі гарну сумку: пятнацять тисяч долярів! Що ти на це скажеш, Одарко?

Жінка: Е, цілих пятнацять тисяч ти певно не виграв!

— Ну так, цілих пятнацять тисяч може й ні. Одначе тисячу пятьсот напевно.

— Коли так, тож це велика ріжниця!

— Та так. У всякому разі втратив я щонайбільше пятьсот долярів.

— Бійся Бога, Андрійку!

— Ну, то скажу тобі: Я, під словом чести, втратив тисячу пятьсот долярів! Ні цента більше!

— То щож оповідаєш мені, що ти виграв?!

— Бо я хотів лише так лагідно приготовити тебе на втрату.

—o—

**У спальнім ваґоні** в горішнім ліжку постогнує ввесь час якийсь подорожній. Сусід з долішнього ліжка питається:

— А що там з вами? Чого так постогнуєте?

Цей в горішньому ліжку далі постогнує.

— Таж це страшне слухати ввесь час ваш стогін! Можеб я міг вам чим помогти? — каже той з долу.

— Ні, мені вже ніхто не в силі помогти — я вже дві ночі їду не тим поїздом!

# ПРОТОКОЛ

## З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

**(Продовження).**

(13)

[illegible] звіту головного рекор[illegible] секретаря, Івана Кашта[illegible] черги наступив звіт головного фінансового секретаря Романа Слободяна.

**Звіт головного фінансового секретаря.**

Пані і Панове:

[illegible] звіт, зложений з табель [illegible] отсеї книги, зладже[illegible] асекураційних департаментів стейтів, був би тяжкий, [illegible] прийшлось кожду [illegible] відчитувати. Цілорічна праця є втягнена в ріжні книги, які провадиться в головній канцелярії в найменших подробицях. Що місяця проголошував я місячні звіти з обороту приходу і розходу старших членів в старих і нових родах обезпечення, Молодечого Департаменту, збірок на Фонд Сиротинця-Захисту, як також останної збірки вшанування памяти Семена Ядловського. Сьогодня подам тільки загальні зіставлення, пропускаючи сі табелі, які будуть обняті головним касієром і головною контрольною комісією.

Мої попередники починали свої звіти, стверджуючи загальну фінансову крізу, яка поширюється по цілім світі, а яка болючо відбивається на нашій еміґрації, отже тимсамим і на членах У. Н. Союза.

Один старий капітан корабля висловив свою думку про теперішню крізу, порівнуючи її зі своїм становищем, та сказав, що він стоїть при кермі 50 літ. За той час він богато разів поров морські води, переживав всякі бурі і хуртовини; були часи, що, здавалося, в кусники розлетиться корабель, та завдяки витревалости й посвяті моряків і віри у свої сили корабель завше причалив до берега, хоч часом день або два дні пізніше.

Я не помилюсь, як порівнаю бурливе море до теперішніх часів загальної крізи. Кораблем є У. Н. Союз, а керманичами є цілий уряд, вибраний конвенцією. Я хотів би, щоби всі головні урядники, урядники місцевих відділів і всі члени зрозуміли свою рідну організацію і по можности своїх сил помогли сю бурю пережити, а там прийдуть кращі часи і кращий розвій.

Цілорічний прихід є обнятий отсею табелею, яка зладжена для контролі стейтів, а поодинокі позиції представляються так:

**ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1930**

| | Mortuary Fund | Reserve Fund | Disability F'd | Nat'l Fund | Orphans Fund | Expense Fund | Totals |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Balance from 1929 | $1,572,199.53 | $322,410.19 | $68,111.42 | $8,534.90 | $196,967.22 | $23,563.39 | $2,191,786.65 |
| **Income from January 1, 1930 to December 31, 1930** | | | | | | | |
| [illegible] or premiums during first 12 [illegible] of membership of which all or [illegible] percentage is used for expense | $ 10,355.36 | $ | $ | $ | $ | $ 2,652.55 | $ 13,007.91 |
| [illegible] assessments or premiums | 279,494.67 | 12,447.40 | 20,276.80 | 5,069.20 | | 78,427.26 | 395,715.33 |
| [illegible] received from members | $289,850.03 | $ 12,447.40 | $20,276.80 | $5,069.20 | | $81,079.81 | $408,723.24 |
| [illegible] on mortgage loans | 56,823.60 | 6,367.20 | 2,528.06 | | 7,094.33 | | 72,813.19 |
| [illegible] on bonds, less $275.00 | 21,257.50 | 1,050.00 | 382.50 | | 2,674.75 | | 25,364.75 |
| [illegible] on deposits in trust companies and banks | 8,944.44 | 1,921.82 | 679.24 | 182.94 | 584 82 | 737.40 | 13,050.66 |
| [illegible] from society property | | 5,000.00 | | | | | 5,000.00 |
| [illegible] lodge supplies | | | | | | 6,337.92 | 6,337.92 |
| [illegible] Fund | | | | | 18,810.44 | | 18,810 44 |
| Total Income | $ 376,875.57 | $ 26,786.42 | $23,866.60 | $ 5,252.14 | $ 29,164.34 | $ 88,155.13 | $ 550,100.20 |
| Amount carried forward | $1,949,075.10 | $349,196.61 | $91,978.02 | $13,787.04 | $226,131.56 | $111,718.52 | $2,741,886.85 |

[illegible] табелі бачимо, [illegible] з місячних вкладок [illegible] був на суму $13,007.91 [illegible] родів обезпечення, а [illegible] старих родів — разом [illegible] членів $408,723.24. Процентів від моргечів $72,813.19, від бондів $25,364.75, а з банків $13,050.66 — разом з процентів прийшло $111,228.60. Дальше приходить сума $5,000 яко процент до резервового фонду від грошей, інвестованих в реальність У. Н. С., себто власний будинок, друкарню й офіси, $6,337.92 за календарі, відзнаки, платничі книжочки і т. п., а вкінци сума $18,810.44 до фонду сирітського для малолітних спадкоємців. Разом дохід був на суму $550,100.20.

Розхід:

| | Mortuary Fund | Reserve Fund | Disability F'd | Nat'l Fund | Orphans Fund | Expense Fund | Totals |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Amounts brought forward | $1,949,075.10 | $349,196.61 | $91,978.02 | $13,787.04 | $226,131.56 | $111,718.52 | $2,741,886.85 |
| **Disbursements from January 1, 1930 to December 31, 1930** | | | | | | | |
| [illegible] claims | $162,096.00 | | | | | | $162,096.00 |
| [illegible] disability claims | | | 17,398.00 | | | | 17,398.00 |
| [illegible] surrender | 508.84 | | | | | | 508.84 |
| [illegible] Fund | | | | 4,300.00 | | | 4,300.00 |
| [illegible] Fund | | | | | 22,885.79 | | 22,885.79 |
| Total benefits paid | $162,604.84 | | $17,398.00 | $4,300.00 | $22,885.79 | | $207,188.63 |
| [illegible] of officers and trustees, No. 4 | | | | | | 6,860.00 | 6,860.00 |
| [illegible] and fees paid to Supreme Medical Examiners | | | | | | 150.00 | 150.00 |
| Traveling and other expenses of officers, trustees and committees | | | | 200.16 | | 255.49 | 455.65 |
| [illegible] Department fees | | | | | | 175 00 | 175.00 |
| [illegible] for soc'y's occupancy of its own bldg | | | | | | 1,000.00 | 1,000.00 |
| [illegible] printing and stationery | | | | 1,311.20 | | 1,548.75 | 2,859.95 |
| [illegible] express, telegraph and telephone | | | | | | 517.99 | 517.99 |
| [illegible] suplies | | | | | | 4,150.45 | 4,150.45 |
| [illegible] publication | | | | | | 48,327.90 | 48,327.90 |
| [illegible] Supreme Lodge meeting | | | | | | 1484.81 | 1,484.81 |
| [illegible] and fixtures | | | | | | 1,403.58 | 1,403.58 |
| [illegible] and others expenses on real estate | | | | | | 4,751.17 | 4,751.17 |
| [illegible] Supreme Officers | | | | | | 281.25 | 281.25 |
| [illegible] of Certificate | | | | | | 453.75 | 453.75 |
| [illegible] of Commerce | | | | | | 25.00 | 25.00 |
| [illegible] Safe Vault | | | | | | 30.00 | 30.00 |
| [illegible] | 711.30 | | | | | | 711.30 |
| [illegible] decrese, by adjustment in book value [illegible] ledger assets. (a) Real Estate | | | | | | 2,000.00 | 2,000.00 |
| Total Disbursements | $ 163,316.14 | | $17,398.00 | $5,811.36 | $ 22,885.79 | $73,415.14 | $ 282,826.43 |
| Balance | $1,785,758.96 | $349,196.61 | $74,580.02 | $7,975.68 | $203,245.77 | $38,303.38 | $2,459,060.42 |

З фонду посмертного були виплати посмертних запомог на суму $162,096 і $508.84 грошеві звороти нових родів обезпечення. Фонд резервовий не мав розходів, а з фонду запомогового виплачено $17,398. Фонд народний мав розходу на суму $5,811.36, а на той розхід зложилися слідуючі позиції: уділено три стипендії в сумі $900; згідно з ухвалою головного річного засідання виасигнувано на цїли Рідного Краю $1,300; на фонд стипендійний і памятник Семена Ядловського $1,100; на поміч скатованим братам у Рідцім Краю за час „пацифікації” $1000; дальше суму $1,311.20 на видавництво Діточого Журналу; а вкінци $200.16 яко кошти подорожі делеґації до Вашинґтону в справі назви Українців на горожанських паперах. Ся справа показалась пекучою, як богатьом нашим членам відмовлено називати себе Українцями, а позволено називати себе Рутенцями, Москалями, Малими Росіянами або Греками. Треба було зладити відповідний меморіял, зорґанізувати відповідне представництво Українців і вислати делеґацію до секретаря праці. Крім У. Н. Союза, який заступали: адвокат У. Н. С., ОБраєн, О. Ревюк, о. В. Сполітакевич і Р. Слободян, були делеґати Обєднання і Горожанських Клюбів стейту Пенсилвенія. Делеґацію приняв секретар праці Дейвис, теперішній сенатор, і по вислуханню делеґації обіцяв справу простудіювати, а про рішення повідомити. Яке зайшло рішення, знаємо, бо назву Українців офіціяльно признано і втягнено в рекорд. Сьогодня на всіх петиціях уживається назви Українець, як також усі ті, які були записані за Рутенців, мають змогу се справити. Для нас, Українців, сей факт є великої ваги, бо наші вороги робили всі можливі старання, щоби не допустити признання нашої народности перед усім світом.

**(Дальше буде).**

---

Купця Ґошена іменували першим льордом адміралції. Небаром в гумористичнім маґазині "Punch-i" появилися такі рядки:

"Mr. Goshen
has no notion
from the motion
of the ocean."

---

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

## НЮАРК, Н. ДЖ.

**Осторога перед угодою.**

Скликані дня 30 квітня наради нюарських товариств в справі угоди, яку деякі українські представники і гурти задумують заключити з польським урядом, відбулися в означений час при досить численній участи делеґатів.

По вичерпуючій дискусії, у якій всі бесідники висловлювались проти угоди, принято слідуючу резолюцію:

„Представники українських товариств в Нюарку, Н. Дж., зібрані на нараді 30 квітня 1931, обговорили справу вісток про спробу угоди між Українцями і Польщею і дійшли до слідуючих висновків, котрі вважають своїм обовязком подати до відома проводови українських партій і установ на Західній Україні:

„1. Теперішня спроба польсько-української угоди являється на думку зібраних таким самим польським підступом, як ріжні численні спроби „перемиря” підчас останньої польсько-української війни. Поляки хочуть тим способом лише добитись доказу, що Українці простили їм пацифікацію і що чужим державам нема вже потреби обставати за Українцями і підтримувати українські зажалення. Про справжнє замирення з Українцями Поляки зовсім не думають, що видно з їх поведінки супроти українського населення, котра дотепер та сама, коли не гірша, як за останніх 11 років.

„2. Для польського громадянства навіть така, чисто формальна, угода буде доказом, що пацифікація була потрібна, бо вона „навчила Українців розуму” і заставила помиритись з польським пануванням. Це знову лише скріпить польський заборчий розмах і дасть Полякам охоту вживати подібних дикунських заходів при кожній нагоді. Крім того така угода скріпить лише повагу теперішнього реакційного, фашистівського уряду Пілсудського і дозволить йому чванитись, що він зумів полагодити давний польсько-український спір.

„3. Угода певно викличе у значної частини українського громадянства під Польщею зневіру, знеохоту і баламуту та дасть Полякам можність „пустити Українця на Українця” та в цей спосіб ослаблювати відпорну силу українського народу. Треба буде витратити багато часу і сили, щоб це ослаблення і баламуту перебороти і знову наладити як слід визвольну працю і боротьбу.

„Супроти того зібрані делеґати заявляють, що:

„1. Рішуче противляться угоді і якимнебудь переговорам з Польщею у тій справі.

„2. Вважають, що ніхто з українських провідників, як світських так і духовних, не має в теперішню хвилю права ні уповноваження вести з Поляками якінебудь переговори чи заключувати угоди від імени українського народу Галичини, Волині, Полісся, Підляша і Холмщини. Не мають того права посли, котрі в тій справі не дістали ніяких вказівок від своїх виборців, котрих ніхто не вибирав з думкою про угоду і котрі цеї справи зі своїми виборцями не обговорювали, ні їх про неї не питали. Не мають цього права теж і провідники, голови та члени управ українських освітних і економічних установ, тому, що це питання зовсім не належить до обсягу діяльности і компетенції тих інституцій, котрі з політикою не мають нічого спільного. А вже зовсім не мають ніякого відношення ні уповноваження для переговорів чи угоди духовні представники і достойники, котрі з уряду не повинні і не сміють займатися ніякими инщими справами, лиш церковними і духовними. Тому-то колиб хтонебудь зі згаданих провідників заключив якусь угоду з Польщею, то зробить це виключно від свого власного імени і ця угода не буде обовязувати нікого з Українців, хіба особисто тих, хто її підпише.

„3. Перестерігають ті ґрупи і установи в краю, котрих провідники заключили би якусь угоду з Польщею, що їх більше не будуть піддержувати, хочби це були установи і товариства, котрі дотепер тішились повним довірям і піддержкою українського громадянства в Америці.

„4. Обіцюють щиру поміч і піддержку, моральну і матеріяльну, тим гуртам, установам і орґанізаціям українського народу під Польщею, котрі видержать і на далі у витревалій праці для широких мас українського народу і у безкомпромісовому змаганні за визволення українського народу з економічної і політичної неволі.

Рівнож ухвалено вислати до краю коротку телеґраму з повідомленням, що нюарська ґромада рішуче противиться угоді, та завізвати українських іміґрантів в Америці, щоб вони в подібний спосіб старались вплинути на українське громадянство в краю, аби воно не дозволило збаламутити себе уґодовими підступами Поляків. На кошти телеґрами і листів, у котрих подана вище резолюція буде розіслана до проводів всіх українських установ в краю, зібрано потрібну суму.

В дискусії всі бесідники висказували погляд, що Українці в Америці повинні виразно і ясно висловити свою думку в справі угоди і подати її до відома краєвим партіям, установам, товариствам, як у Львові, так і по всіх селах і повітах. В той спосіб остережуть наших земляків і піддержають їх на дусі в боротьбі з польськими окупантами. Українська іміґрація має це право робити тому, що до неї з краю часто зверталися за моральною і матеріяльною піддержкою і вона цю піддержку давала. Тим здобула собі право забирати голос у старокраєвих справах і домагатись, щоб там її думку брали теж під увагу.

На тих самих зборах обговорювано теж справу української пропаґанди в Америці. По короткій дискусії рішено, що треба старатись поширювати анґлійські видання про Україну між Американцями.

---

П. БІР.

# ПОРТРЕТУЮ ҐАНДІЯ.

**(Інтервю).**

[illegible] неабиякою честю жити [illegible] в Індії, де йде боротьба, [illegible] досі історія не записала. [illegible] обставина, що боротьбу веде [illegible] сторона без зброї, робить її такою цікавою. А що [illegible] триста мілінонів Індійців веде худощавий, беззубий чоловік, це робить цю боротьбу якось загадочною.

Коли я побачив Хеопсову піраміду, я переспав спокійно [illegible] ніч. Після моєї гостини у Ґандія довго в ночі не міг я заснути. Від нього бе доброта.

Тяжко зрозуміти, що цей чоловік щойно прийшов із вязниці, що провів багато літ у вязниці. Доброта, то мусить бути якась дуже небезпечна прикмета на нашій землі. Сміється наче невинна дитина, жартує наче безжурний дідусь. Колиб хтось не знав, хто він, [illegible]трінув його десь, узяв би його за одного з тих індійських кулів, що двигають тягарі та миють долівку. Ніякої пози, ніякого сліду „славної людини”, ніякого бажання могутности. Бідність, простота, терпіння.

Анґлійські лорди й індійські магараджі говорили довгі тижні при конференційнім столі про Індію, а вкінці зрозуміли, що без того вязня з Пуни не дійшлиб до ніякого висліду. Бо той вязень то представник Індії. Багато людей думало, що Ґанді у вязниці зміниться. А він домагається нині тогосамого, чого домагався перед вязницею: скасування податку від соли, заборона продажі алькоголю, бойкот британських виробів (текстильних). До того додав домагання: випустити на волю всіх політичних вязнів. Коли я йому сказав: „Не домагайтеся так багато, пригадайте собі Нагаса башу. Той, як лише поставив справу Судану, не дістав нічого. Ліпший є горобець у жмені, ніж голуб на стрісі”. Ґанді відповів:

„Очі всього світа глядять на мене. Зрештою, я ніколи не домагався багато. Ба, я діставав вкінці все майже більше, ніж домагався”.

Босий, простоволосий, зодягнений лише в запащину, яка сягає йому від пупця по коліна, так сидить на біло застеленім матераці, що лежить на мозаїковій камінній долівці, в хаті його приятеля Рівашанкара. Довкола нього щось сорок індійських жінок, в одягах помаранчевої краски, з ногами підобганими навхрест під собою, з червоною точкою на чолі. Позаду стоять мущини: Індійці, парси, мослімани. Ґанді зумів злучити під назвою Індійців усі секти та касти.

Його голова обголена зовсім. Лише на випуклій потилиці ворушиться йому трохи волосся. Три морщини біжать по його скісному чолі. Має маленькі анґлійські вусики. Отже аж так далеко не сягає бойкот усього, що анґлійське.

Приходять журналісти. Диктує помалу. Кожне слово перекладають. Говорить по анґлійськи. Тихо та невиразно. Дивиться в землю. Лише подеколи підведе очі, коли хоче щось виразніше зазначити. Його руки мусять усе щось робити. Або грається ложкою, або тягне за стверділу шкіру на пальці лівої ноги підчас інтервю. Журналісти не вгавають завдавати питання. Кілька разів скаже: кінець, та всеж і далі відповідає на питання, коли хтось питається. Часто всі сміються. Дає жартівливі відповіди. Вкінці каже енерґічніше: „Одначе тепер таки кінець!” Репортери відходять. Усеж таки хата заповнюється новими гістьми. До тих говорить їх індійським діялектом. Це звучить миліше. Гості вішають йому вінки цвітів на шию. Здіймає їх і кладе біля себе. Дівчата й жінки знімають руки, кланяються низько, що аж доторкаються землі. Один біловусий Індієць кладе чоло під підошву Ґандія. Лише дехто важиться заговорити до нього. Листи й телеґрами приходять із усіх кутів Індії. А ввесь час сиплються цвіти. Вкінці Ґанді сидить між двома горами цвітів. За ним стоїть його ткацький варстат. Перед ним бляшанка з молоком.

Дорогами, що йдуть до його дому, не дістався би ніякий віз. Біліють від Індійців. Уже від пятої години рано стоять тут ті люди. Тепер пополудне. Як лише зявиться Ґанді на бальконі, воздух загремить від окликів: „Хай побідить Ґанді!” Показує їм ткацький варстат, щоби краще зужили час. Та ніодин не ворухнеться з місця, а знову й знову кричать: „Ґанді джі Кіджаі!”

Вернувся у кімнату, загарбався у сірі матерії та спить. Кімната пустіє. Лише одна жінка сидить біля його ліжка.

За якої чверть години знову встав і каже:

„Я не забув про вас, та це мусите заждати хвилинку. Потім могтиму говорити сам з вами. Коли ви вже навчилися східної терпеливости, то воно пійде”.

Між жінками сидить також стара матуся, замітна Кастурібаі Ґанді, його жінка. Вона вже сорок пять літ живе з ним. Я чув лише найліпше про неї, що лише Індійці можуть сказати про жінку: „То є послушна жінка”.

Я дуже рад, що мушу ще чекати, бо так можу спортретувати Ґандія. Мій папір лежить на землі, а я портретую лежачи. Старі Ґандієві приятелі кажуть, що він у вязниці змарнів на тілі. Та він усеж каже, що йому у вязниці жилося добре. Є дуже багато фотоґрафій, нема одної хати в Бомбею, де не висів би його портрет на стіні, а майже нема його портрету. Тому я радий, що зпортретую його.

Знову кімната опустіла. Ґанді хоче приготовитися до вечірнього прольоґу. „Так, а тепер питайтеся”, каже, звертаючися до мене.

— Пригадуєте собі, чим я був у моїм давнішім житті?

— Ні.

— Скільки вам літ?

— Пятьдесять один.

— Скільки хочете ще жити?

—Так довго, як Бог схоче.

— Чи оце життя то ваше останнє на землі?

— Я хотів би, щоби так було.

— Який є змисл людського життя?

— Служити, жертвувати себе.

— Хто є ваш найліпший приятель?

— Бог.

— То мусите почуватися дуже самітним тут на світі?

— Ні, не чуюся самітним; я почуваюся звязаний і споєний з усіми.

— Що є метою вашої школи Ахмедабаді?

— Глядати правди та пізнати самого себе.

— Вірите в можливість світового миру?

— Коли Індія дістане незалежність, то так.

— Вірите, що світовий мир може ще бути за вашого життя?

— Так може бути.

Я прошу, щоби підписав мені свій портрет. Сміється, як глянув на портрет і каже:

„Навіщо? Можете кожному сказати: Це чоловік, якого зовуть Магатма Ґанді”.

Я прошу, щоби таки підписав і він сповнив мою волю. Потім поклав руку мені на рамя, глянув на мене своїми великими тьмавими очима та спитався: „Скільки вам літ?”

---o---

**У Сінгапорі.**

**Власник готелю** (до гостя): Бажаю вам доброї ночі, пане! І не трівожтеся, колиб кілька щурів перебігло вам по лиці, бо зараз за ними кидаються вужі-тарахкавці та закусують тих щурів на смерть!

— Скажи мені, Олю, що ти знаєш про діточі літа Мойсея?

— Мойсей був сином египетської княжни.

— Ні, дитино, воно не так. Фараонова дочка похожала понад рікою і найшла Мойсея в кошику.

— Так, вона так сказала.

---o---

Мати ось-ось сподівається дитинки. Тому тринацятьлітню дочку вислала до свояків, а шістьлітній Володко лишився дома. Коли народилася дитинка, батько післав Володка на почту, щоби надав телеґраму до сестрички, в якій широко було сказано... про бузька. Володко вернувся і дає батькові решту грошей.

**Батько:** Ов, а то чому ти приносиш майже всі гроші назад?

**Синок:** Я зателеграфував коротко: „Я виграв. Народився хлопчик!”

---o---

— Пане Шапіра, ви так радо подорожуєте, чомуж ніколи ще не подорожували ви до Америки?

— На корабель я не відважився би! Там чоловік занадто в Божих руках!

## З РІДНИХ СІЛ.

Я отримую листи з ріжних сторін з Рідного Краю. В тих письмах є чимало такого, яке висвітлює політично-економічне положення наших братів по рідних селах. Є це свого роду документи, які певно зацікавлять наших іміґрантів в Америці. І інші одержують певно такі письма й тому було би вказаним, коли в них є дещо цікавого з життя нашого народу, передавати їх до „Свободи", щоби були друковані.

**Митро Пасічник,**
учитель з Тейлор, Па.

I.

Вишнів, 30 березня 1931 р.

Тут біда, якої певне в світі ніде нема. Державні „устави" виходять що тижня, а все з новими податками і примусовими драчками. Жадні рекурси не поможуть, а ще й посадять в тюрму, якби хто такий рекурс вислав. Отже почну: 1) Кожна людина мусить мати леґітимацію, без котрої навіть в поле вийти не можна. 2) Числа домові висівають кожній громаді і кожний громадянин мусить викупити за одного золотого. 3) Безрогу чи худобину ніхто не сміє собі зарізати без ветеринарського дозволу, а ветеринар за оглядання бере 20 до 30 злотих. 4) Кожна собака, як і давніше, мусить мати „їхню медаль", хоч з припони не вільно пускати. Така медаля коштує півтора злотого.

Все, що селянин має на продаж, тане. Безроги торік платилися від 2 до 2.50 злотих за кільоґрам, тепер 60 грошів. Жито торік було 25 до 30 злотих корець, тепер 8 злотих. Так все наше спадає з ціни, а промислові вироби дорожіють. Кільоґрам соли платиться 40 грошів, а заробити ніде. Робітникові платять по 80 грошів на день, тай то ніхто не кличе, бо чим буде платити? Батькові зі мною не заробили за цілу зиму навіть на сірники, бо люде не дають роботи. Ми всі тут дивуємося, що така Польща, тюрма народів, з такою економічною кризою все ще телiпається.

Нашого села не пацифікували, хоч три рази була вислана карна експедиція, однак ані разу вона не була в селі. Говорять, що дідич нашого села, котрий є роґатинським старостою, не пустив їх. Мабуть шкодував власної шкіри, щоб часом не відплатились пізніше.

II.

Журів, 30 березня 1931.

Може Тобі там відомо з часописів, що деякі українські політики у Східній Галичині роблять угоду і то власне тепер перед сесією Ліґи Націй, і після так званої пацифікації. Переговори такі були, і не зважаючи на обурення серед народу, ведуться дальше, хоч вже не офіціяльно. Деякі наші часописи заперечують, будьтоби переговори велися, одначе так воно є. На днях появився пастирський лист епископа Хомишина, накликуючий до згоди з Поляками. Є чутка по селах, що після угоди Українців з Поляками будуть пацифікувати наших панів і попів. Не знати тільки, як це буде виглядати.

В Журові молочарня йде добре (була вона цілковито здемольована). До сьогодні належать до неї такі села: Григорів (найсильніша станиця), Черемхів, Молодильче, Вишнів, Чернів, Підмихайлівці й Колоколин. В організації є села: Олескресінці, Суґрів і Явче. Масла денно робиться на 70 кг. Нарід сильно інтересується, глядінням худоби і молочарством. Читальня в нас відновлена, так як була. В Підмихайлівцях читальню воєвідство замкнуло, бо знайшло книжку з історії українського народу. Кооператива в Журові урухомлена (по пацифікації) з днем 28 березня, а саме завдяки нашим еміґрантам з Канади, котрі там зложили 60 дол. і прислали на поміч кооперативі. Люде тепер кооперативою більше інтересуються ніж минулого року.

До сьогодні в нас ще ніхто не робить нічого на полі, бо зимно і сніг паде. Нині було морозу 6 степенів.

---

**Господар** (до наймита): Бійся Бога, що сталося!? Ти виїхав парою коней, а вертаєш з одним!

**Наймит:** Мухи зїли одного.

**Господар:** Бійся Бога, що ти говориш! Таж це не може бути!

**Наймит:** Було дуже багато мух і вони зїли коня.

**Господар:** Алеж, Петре, спамятайся, що сталося по дорозі?

**Наймит:** Та там було також кілька вовків!

---



## ДВОБОЇ ПІВНІВ В ЕСПАНІЇ.

(За Г. Адріяном).

Мій приятель, Еспанець, обіцяв, що поведе мене на двобій півнів. Одної неділі передполуднем повів мене поза межі міста Севілі, де зачинається передмістя Тріякер. Там подибаєте ще ззаду з подвіря старі винарні з велитенськими бочками.

Ми поступили до непоказного, побіленого дому, що знадвору нічим не ріжнився від сусідних домів. Потім треба було йти подвірям, ще одною брамою до невеличкого простору. Посередині маленька, відгороджена дротяною сіткою, кругла площа, коло 2—2½ метра в промірі. Довкола незугарні лавки, що йдуть вгору аж під сам дах. Маленький, примітивний цирк. Цирк той повнісенький людей, самих мущин. Еспанські жінки та дівчата не йдуть на двобої півнів.

Винесли перші два півні та зважили їх. Ба, чи то справді півні, ті ґротескові, погані сотворіння? Гордий гребінь, „корали" під шиєю, більші пера в хвості пообтинані, ціле тіло обстрижене майже до нага, лишилися лише пера на крилах. Це все зробили на те, щоби півні були більш поворотні.

Один півень стоїть уже на малій арені. Витягається, вдаряє крильми, піє! Тоді впускають дверцятками другого півня. Оба півні на малесеньку хвилиночку здивовані станули напроти себе, а потім мовчки кидаються один на другого! Починається завзятий бій, ще страшніший тому, що йде зовсім мовчки. Півні не піють, не кричать, лише немилосердно гатять дзюбами один другого. А все в голову, все в очі! Ось —дзюб впився в око противника з усієї сили. Шарпає, шарпає, поки не вирве ока! А все тихо, все лише дзьобає. Кров ллється з поранених голов, стікає голим тілом, шиї напухають і опадають сильно віддихаючи, півні заточуються зі змучення, та все ще кусаються, вже ледви можуть піднести окровавлені голови — всеж іще кусають один другого.

Трапляється, що півням підчас такого заїлого бою відлітають дзюби, та вони все ще бються, хоч і без дзюбів!

Бій щойно тоді покінчений, коли один із противників упаде мертвий, або з умучення впаде й уже не всилі піднестися на ноги.

У цьому страшному завзятті звірят знищити противника — є щось жахливого, зворушаючого. Та не для Еспанців. Як безвучно бються ті, заохочувані „культурними" людьми, нещасні сотворіння, таксамо кричать і малощо не шаліють глядачі. „Три!" — „Сім!" — „Дванацять!" — ревуть пристрасно повикривлювані лиця. Числа ті з бігом бою змінюються! Мій приятель оповідав, що неодин маючий Еспанець протратив усе майно на таких двобоях півнів. Вірю йому, бо я бачив, що й найбідніше зодягнені Еспанці витягали з кишені дурос (еспанська монета — вартости більше ніж пів доляра).

І на півнях роблять добрий бизнес. За доброго півня, що надається для такої боротьби, платять навіть 500 пезетів (около 70 долярів!). Таких півнів плекають спеціяльно. Найліпші півні плекають у Пальма дель Ріо, в провінції Кордова. Завдяки тому спеціяльному плеканню та харчові дістають мязи наче залізні. Тому, коли такі оголені півні стануть до бою, то краска їх шкіри не є ясна, як у звичайного дробу, а темно-червона.

Як би там і не було, то такі двобої півнів треба назвати найогиднішими народніми „забавами". Вони є доказом недостачі естетичного почування, зате виявляють жорстокість.

## МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 15-го травня, в годині 7-мій ввечір, в гали під ч. 72 Моріс вул. Довгуючих членів проситься прийти на мітінґ і вирівнати свої залеґлости. — Н. Сосніцький, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 15-го травня, в годині 7.30 ввечір, в товариськім домі, де звичайно. Проситься членів прийти на час, щоб до пізна не сидіти. — Д. Коритко, секр.

НЮ БРІТЕН, КОНН. Бр. св. Петра і Павла, від. 254, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в пятницю, 15 травня, в годині 7.30 ввечір, в гали українській. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є богато важних справ до полагодження. Котрий член не явиться на мітінґ, хай пізніше не нарікає, що урядники роблять після своєї волі. — М. Селеман, предс.; М. Тимчишин, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 17 травня, в годині 2-ій пополудни, в сали Укр. Горож. Клюбу, 29 Джексон Стр. Проситься довгуючих членів явитись і вирівнати свої належитости, щоб ненаражуватись на суспенду. Є важні справи до полагодження. — Н. Чолій, предс.; В. Мандзій, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 17 травня, в годині 7-ій ввечір, під ч. 323 — 2-га вулиця. Проситься членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої місячні вкладки, бо по законі статута будуть суспендовані.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 34, повідомляє своїх членів, що слідуючий мітінґ відбудеться в неділю, 17 травня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Членів, котрі з важної причини не можуть явитись на мітінґу, проситься доручити свої вкладки до 10 день по мітінґу, щоб потім не жалувались, коли будуть подані до суспенди. Вкладки до У. Н. Союза мусять бути вислані найдальше до 27-го дня кождого місяця. — Никола Фреляк, предс.; Іван Гіль, кас.; Дмитро Колачко, фін. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться внеділю, 17-го травня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. На сей мітінґ обовязані всі члени явитись і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ігнатій Климишин, предс.; Семко Деркач, кас.; Павло Сеньків, секр.

**Ілярій Карбулицький.**

## СПІЛЬНИКИ.

(Сміховинка).

Вже давненько тому, за часів, як на Буковині були ще так звані „крейсамти", трапилося, що в одному селі начальник громадський, до якого обовязків належало збирати від людей і державні податки, спроневірив частину зібраних грошей. „Крейсамт" зарядив слідство тай вислав у село „крейскомісаря".

Цей „крейскомісар" був собі дивачний Німчик, а одною з його дивачних поведеній було і те, що він, як їхав куди на комісію на довший час, то возив з собою і свою кухарку, бо тільки вона одна вміла догодити йому з їжею.

От і цим разом забрав він свою кухарку з собою в це село тай мовить до неї одного ранку:

— Слухай, Ганю! Чую, що в цім селі є ятка. Вже остогидли мені тоті кури тай яєчниці. Підиж, любенька, до ятки сама, возьми фунт доброго мяса тай спечи мені печеньку так, як я люблю, з цибулькою.

— Добре, — каже Ганя, — піду.

Комісар забрався до уряду громадського тай урядує собі помаленьку, попакуючи люльку на довгім цибушку; аж нараз вбігає Ганя до канцелярії тай каже:

— Прошу пана комісара, не буде нічого з нашої печені, бо я не взяла мяса.

— А то чому, дорогенька?

— Бо, прошу пана комісара, жид давав мені самі якісь фляки, що не надаються на печеню.

— А ти, любко, не казала, що то для мене?

— Та казала, прошу пана, але жид казав, що не має ліпшого мяса.

— А ти що казала?

— Я казала, що мій пан не буде їсти такого мяса.

— А він що казав?

— А він, прошу пана, сказав щось таке, чого я і повторити панови не можу.

— Та прецінь, що такого він сказав?

— Та чуять пан, що я цього панови не можу сказати.

— Але коли я мушу знати, що такого він сказав!

— Та каже, прошу пана, як твій пан не буде їсти цього, то най їсть „тото".

— Т-а-а-к він казав? Ну, добре, будемо його питати... Ану, гайдук, приведи-но мені сюди вашого яткара, але не кажи йому ані слова, о що розходиться!

За хвильку зявився яткар і, поправляючи ярмурку, мовить:

— Добрий день, прошу ясного пана комісаря... Пан комісар мене кликали?

— Так! Слухай-но, любчику, моя кухарка була перше в тебе в ятці і жадала фунт доброго мяса!

— Так!

— Ну, а ти не хотів їй дати доброго мяса!

— Я хотів, прошу ясного пана комісара, але то дуже добре мясо вже вийшло; я давав найліпше, що мав!

— Ну, добре, а що ти до її пана переказував?

Яткар змішався й почервонів.

— Ну?

— Я, прошу ясного пана комісара, не знав, що панської кухарки пан — є ясний пан комісар!

— Так! Ти не знав?... Але, щоби я їв „тото", то ти знав казати?... Ну, тепер за це „тото", на тобі цесе! — і в тім моменті втяв яткаря раз в ліве, а другою долонею в праве лице.

— А щоби ти собі, жидку, добре запамятав і не трактував ніколи цісарсько-королівських комісарів „тим", то ось тобі ще два поличника на дорогу! — і знову втяв яткаря два рази в лице.

Яткар не договорювався більше, а чкурнув що сили з канцелярії до дому.

По дорозі здибає свого спільника, Хаїма. Хаїм бачить, що Шулим іде таким жвавим кроком з канцелярії и питає:

— Шулим, а ти що робив у канцелярії?

— Кликав комісар! — відповідає Шулим.

— А чого кликав?

— Звернув гроші, що двірник здер задурно за ятку.

— Ну?... Та то гроші наші, не лише твої! Мих прецінь компаністи! Половина мені належиться!

— Твоя половина, Хаїм, у канцелярії, я її не брав... Казав комісар, щоби ти сам прийшов.

Хаїм побіг до канцелярії.

— А що там, жидку? — питає комісар.

— Прошу пана комісара, я прийшов по свою пайку.

— По яку пайку?

— Ну, таже за ятку. Мій компаніст, Шулим, вже свою пайку дістав від пана комісара, а я прийшов по свою.

— Та-ак?... То ти компаніст того, що був тут перше?

— Знак тому, що компаніст... Нам обом належиться по половині.

Комісар підійшов до Шулима.

— А ти знаєш, кілько твій компаніст дістав?

— Ще не знаю, але зараз буду знати.

— Твій компаніст дістав чотири.

— Ну, то і мені належиться чотири.

— Добре! — і маць Хаїма раз в ліве, а раз в праве лице. Хаїм драла, а комісар за ним:

— Та чекай-же-бо, ще два належиться!

— Я помилився в рахунку, прошу пана комісара — кричав Хаїм вже зза воріт. Шулим дістав чотири, бодай він карк зломав, що за ґешефт він мені нагалив, але я його компаніст лише на половину!... Я вже законтентований.

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА"**



## ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА. (16)

Одного разу, коли Тарзан та його пантера їли убитого пантерою дика, вони почули сильний шелест, що наближався до них з джунґлів. Скоро вони вчули сердитий рев Нуми, що наближалася до них. Побачивши перед собою здобич, Нума кинулася на неї. Пантера втікла в гушавину джунґлів, а Тарзан вискочив на ґиляку дерева, під яким вони сиділи.

На дереві Тарзан розвязав свій травяний шнур і рішив піймати в сільце Нуму. Влучивши момент, коли Нума стояв спокійно перед трупом дика, Тарзан накинув свій шнур петлею йому на шию. Зі страшною силою він зашморгнув на шиї Нуми петлю й почав тягнути величезного льва догори, перекинувши свій шнур через гилку.

Скоро Нума висів безпомічно, впираючись задніми лапами в землю. Тарзан швиденько зліз з дерева й з ножем у руках наблизився до льва, щоб вибрати зручний момент для удару його в серце. В цей час і пантера вискочила зі своєї схованки та разом з Тарзаном кинулася на льва. Одночасно з ударом Тарзанового ножа в серце льва, пантера перегризла йому горло. Страшний крик Тарзана-переможця лунав по джунглях.

В той час, як ще лунав голос переможця Тарзана, в джунглях, а разом з ним чувся також задоволений рик пантери, до острова пристало якесь племя дикунів, що добралося сюди своїми човнами. Дикуни відразу пішли в гущавину джунглів, можливо навіть, що вони хотіли довідатися, хто це так кричав у джунглях. Це племя дикунів було на вигляд страшне й розмальоване ріжними дивними фарбами.